

Folketingets Uddannelsesudvalg  
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21  
1220 København K  
Tlf 3392 5000  
Fax 3392 5547  
www.uvm.dk

10. maj 2005

I forbindelse med behandlingen af (L 108) Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen for så vidt angår specialundervisning, forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning m.v.) har Folketingets Uddannelsesudvalg i brev af 13. april 2005 stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 9:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 12. april 2005 fra Amtsrådsforeningen, jf. L 108 - bilag 12.”

Svar:

Jeg har følgende bemærkninger til Amtsrådsforeningens henvendelse af 12. april 2005:

*Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO)*

Amtsrådsforeningen foreslår, at der indsættes en særlig hjemmel i L 108 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

Efter foreningens opfattelse er det uklart, i hvilket omfang reglerne om VISO på det sociale område finder anvendelse på specialundervisningsområdet, herunder især § 13, stk. 5, i forslaget til lov om social service.

Jeg kan oplyse, at VISO foreslås oprettet i henhold til forslaget til lov om social service (L 38), der blev fremsat samtidig med dette lovforslag til udmøntning af kommunalreformen.

Det fremgår af § 13, stk. 1, i L 38, at ”*Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation bistår kommuner og borgere med gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager. Tilsvarende ydes gratis specialrådgivning til kommuner, regioner, skoler og institutioner m.v. om specialundervisning og specialpædagogisk bistand.*”

Efter § 13, stk. 2, i L 38 yder VISO desuden gratis bistand til kommunens udredning vedrørende specialundervisning og specialpædagogisk bistand i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommunes eller i regionens tilbud.

Endvidere fremgår det af § 13, stk. 6, i L 38, at socialministeren efter forhandling med undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om VISO's virksomhed og organisering.

Herudover er det foreslået i L 108, at der gives undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan kommuner, regioner, skoler m.v. kan få bistand fra VISO.

De nærmere regler, der vil blive fastsat af undervisningsministeren ved bekendtgørelse, vil blandt andet komme til at indeholde følgende elementer:

Kommunalreformen har placeret det samlede ansvar for børn og voksne med behov for specialundervisning i kommunen. Ansvar for at yde et relevant tilbud på specialundervisningsområdet vil være kommunens, men det vil blive muligt for kommunen at indhente specialrådgivning samt bistand til udredning m.v. fra VISO.

Tilsvarende vil kommunen kunne indhente viden og specialrådgivning fra VISO til brug for sin rådgivning af undervisningsinstitutioner m.v. samt borgere om den nærmere tilrettelæggelse af den specialpædagogiske bistand. Der vil også blive fastsat regler om inddragelse af borgeren, hvis kommunens inddrager VISO's bistand i sin vurdering.

Det vil desuden blive muligt for regionsrådet at indhente viden og specialrådgivning fra VISO med henblik på udvikling af eksisterende eller nye tilbud.

Som det fremgår af det foranstående, foreslås VISO oprettet i henhold til forslaget til lov om social service (L 38), medens de nærmere regler, der udelukkende vedrører specialundervisningsområdet, fastsættes i henhold til L 108.

Der er derfor ikke behov for at indsætte en særlig hjemmel i L 108 om oprettelse m.v. af VISO.

Efter § 13, stk. 5, i L 38 kan kommunalbestyrelser og regionsråd *"indgå aftale med den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation om, at kommunen eller regionen mod betaling kan levere de ydelser for videns- og specialrådgivningsorganisationen, der er nævnt i stk. 1 og 2."*

Denne bestemmelse gælder også for specialundervisningsområdet, jf. ordene *"der er nævnt i stk. 1 og 2"*. Der er derfor ikke behov for at fastsætte særlige regler herom i L 108.

*Visitationen af børn og voksne til specialundervisning på de regionale undervisningstilbud*

Efter lovforslaget får kommunalbestyrelsen tillagt visitationskompetencen for både børn og voksne på specialundervisningsområdet.

Som følge heraf foreslås det i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen kan henvise en person til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand ved regionsrådets foranstaltning, når kommunalbestyrelsen finder, at personens udvikling stiller krav om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved en regional foranstaltning.

Det er herefter regionsrådet, som træffer afgørelse om det nærmere indhold af foranstaltningen efter forhandling med kommunalbestyrelsen.

De foreslåede bestemmelser svarer i øvrigt til den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 21 om kommunalbestyrelsens henvisning af børn til amtsrådets foranstaltning.

Efter lovforslaget er det således alene de børn og voksne, der af en kommunalbestyrelse er henvist til en regional foranstaltning, som regionsrådet skal sørge for undervisningen af.

Jeg finder ikke grundlag for at ændre de foreslåede visitationsregler, hvorefter der er tillagt kommunalbestyrelsen visitationskompetencen for såvel børn som voksne. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at kommunalbestyrelsen allerede i dag har visitationskompetencen på folkeskoleområdet. Denne kompetence videreføres uændret med lovforslaget.

*Finansieringen af de regionale undervisningstilbud*

Amtsrådsforeningen finder, at finansieringen af de regionale undervisningstilbud hviler på et usikkert økonomisk grundlag. Amtsrådsforeningen foreslår derfor, at kommunerne betaler en kommunal basisfinansiering, som ikke er afhængig af forbrug (objektiv finansiering).

Jeg skal bemærke, at kommunerne efter forslaget får det fulde finansieringsansvar for al specialundervisning for børn og voksne, herunder også for de tilbud der gives på de regionale undervisningstilbud.

Lovforslaget indebærer, at der skal fastsættes nærmere principper for betalingen for anvendelse af de regionale undervisningstilbud efter drøftelse med de regionale og kommunale parter. Undervisningsministeren fastsætter betalingsprincipperne i en bekendtgørelse.

Efter lovforslaget skal kommunerne betale en takst for brug af tilbudene, og bekendtgørelsen vil komme til at indeholde regler om beregningen af denne takst.

Taksten for de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud reduceres med en objektiv finansiering fra kommunerne. Denne særlige regulering skyldes, dels at disse tilbud vil blive anvendt tværregionalt, hvorfor

takstreguleringen ikke alene kan fastsættes i den enkelte regions rammeaftale, dels at der er tale om meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud. Taksten vil derfor afspejle en fælles kommunal interesse.

For så vidt angår den objektive finansiering fordeles udgifterne mellem de kommuner, som har mulighed for at benytte tilbuddene, efter enten folketal eller folketallet i bestemte alderskategorier afhængigt af institutionens tilbud.

Udgangspunktet for den kommunale finansiering af de regionale undervisningsinstitutioner (kommunikationscentre) for personer med tale-, høre- og synsvanskeligheder vil være en takstbetaling for den enkelte kommunes udnyttelse af tilbuddet. Betalingen fastsættes på baggrund af den samlede udgift, som regionen vil have for typen af tilbud i forhold til rammeaftalen med kommunerne. Taksten for typen af tilbud fastsættes i rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen.

Taksten skal blandt andet dække driftsomkostninger for den samlede kapacitet i regionens tilbud, herunder også udgifter i forbindelse med ubenyttet kapacitet, specielle driftsomkostninger i tilknytning til den enkelte institution, udviklingsomkostninger, administrationsudgifter samt anlægsudgifter.

Jeg skal også pege på, at lovforslaget indebærer, at de økonomiske ressourcer, der hidtil har været anvendt af amtskommunerne til specialundervisningsområdet, herunder ressourcer til udvikling og administration, overføres til kommunerne.

Som det fremgår af ovenstående, foreslås det, at de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud finansieres delvis med en objektiv finansiering, der er uafhængig af kommunens forbrug af pladser.

Hvor stor en del af de samlede udgifter der skal finansieres ved en objektiv finansiering, vil blive drøftet med de regionale og kommunale parter.

#### *Dimensioneringen af VISO*

For så vidt angår dimensioneringen af VISO, er der afsat 15 mio. kr. årligt til VISO's opgaver på specialundervisningsområdet.

Jeg skal pege på, at langt den største del af de nuværende amtskommunale vejlednings- og rådgivningsopgaver og de dertil hørende ressourcer overføres i forbindelse med kommunalreformen fra amtskommunerne til kommunerne.

Efter forslaget er VISO's opgaver på specialundervisningsområdet begrænset til følgende opgaver:

- Gratis specialrådgivning til kommuner, regioner, skoler og institutioner m.v. i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager.
- Gratis bistand til kommunens udredning vedrørende specialundervisning og specialpædagogisk bistand i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommunes eller i regionens tilbud.

Det er derfor min vurdering, at der er god sammenhæng mellem opgavevaretagelsen i VISO og den foreslåede bevillingsramme.

Dette svar fremsendes i 5 eksemplarer.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder